
MARCANT UN NOU RITME: LA MÚSICA POPULAR CONTEMPORÀNIA A LA CULTURA DE LES LLENGÜES PENINSULARS COOFICIALS (S. XX-XXI)

VARSÒVIA (POLÒNIA) 22-23 DE NOVEMBRE DE 2018

INSTITUTO DE ESTUDIOS IBÉRICOS E IBEROAMERICANOS

DE LA UNIVERSIDAD DE VARSOVIA

CENTRO DE ESTUDOS GALEGOS DE VARSOVIA

ETXEPARE EUSKAL INSTITUTUA

INSTITUT RAMON LLULL

Amb aquest congrés pretenem aprofundir en la manera com els moviments de la música popular contemporània posteriors a la Transició i a la *Revolução dos Cravos* van marcant el compàs de la literatura i l'art en les cultures minoritzades peninsulars a les quals els estatuts d'autonomia, la cooficialitat de la llengua o les televisions autonòmiques, entre d'altres factors, obren un nou panorama i noves possibilitats. En el cas de la Terra de Miranda, tot i que l'oficialització de la llengua es va donar a finals del segle XX i que no es pot assenyalar la *Revolução dos Cravos* com a font d'aquest corrent, des dels anys 90 es manifesten una sèrie de fenòmens que permeten connectar aquest territori amb els altres que aquí s'estudien. Així, pretenem centrar-nos no només en els/les protagonistes d'aquests moviments, sinó també en la influència que van exercir en generacions posteriors i la rellevància que cobra la figura del/la músic/a-escriptor/a.

La postmodernitat, que es va instaurar gradualment com a nova era de l'Europa de postguerra, va arribar a la península ibèrica amb un marcat retard i va suposar una renovació de les formes tradicionals de l'art, la cultura, el pensament i les relacions socials. No obstant això, a l'Estat espanyol, la joventut inconformista i desencantada amb la Transició política, víctima a mitjans dels 80 de l'atur i les reconversions, es rebel·la contra propostes buides de contingut o depreciables per la seva institucionalització, com

ara la *movida madrileña*, coneguda a Galícia amb el malnom de 'moguda magribí', ja que com deia Antón Reixa: "*con isto da movida, ¿que movida? Haiche moito ye-yé...*"

Galícia, amb la seva particular idiosincràsia i grans dosis d'ironia, va crear aleshores l'anomenat "teló de *grellos*", el qual separava aquell "desert magrebí" de l'anomenada Moguda Atlàntica i el posterior Rock Bravú dels 90, que provocaven desconcert amb una peculiar postmodernitat i l'ús de la llengua pròpia. Era aquesta una Galícia emergent que va sorprendre el món amb un renaixement cultural que va saber aprofitar la televisió autonòmica que s'acabava de crear i programes infantils com ara el Xabarín club, que va esdevenir la banda sonora de la següent generació. A més, més enllà de la música, podem associar a aquests moviments noms propis d'autors/es com els poetes Lois Pereiro, Xavier Seoane o Xulio Varcargel en el cas de l'"atlantisme", o Santiago Jaureguizar, Manuel Rivas o Xurxo Souto en el cas del *Bravú*, sense oblidar que l'estela d'aquest darrer encara continua donant fruits.

D'altra banda, al País Basc, a la fi dels anys 60 es va fundar, amb la intenció de renovar i relançar la cultura basca que havia estat confinada a l'àmbit del folklore durant èpoques anteriors, el moviment avantguardista multidisciplinari Ez dok Amairu, en el qual la interacció dels/les músics/ques d'aquest grup amb artistes i escriptors/es va donar un tomb a allò que llavors s'entenia com a cultura basca. Aquest canvi en la cultura basca va experimentar una revolució encara més radical a principis dels 80 amb el sorgiment del Rock Radical Basc, un moviment musical la influència del qual ha modelat la manera de ser i el caràcter dels/les autors/es bascos/ques de l'última generació. Al costat dels grups que feien punk en castellà, van brotar els que ho feien en eusquera, com ara Zarama, Hertzainak o Kortatu, els quals van tenir una importància essencial per a la joventut basca. En conseqüència, l'eusquera, vist per aquests com un instrument d'inconformisme i lluita, es converteix per primera vegada en un símbol de modernitat i rebel·lia. Avui en dia és també notable la influència mútua, quan no cooperació directa, entre músics/ques, escriptors/es i artistes crescuts/des en aquest ambient que, tal com pretenia el grup Ez Dok Amairu, tornen a apropar el món de la literatura als/les oients d'uns/es i el de la música als/les lectors/es dels/les altres.

A Catalunya, capital de la producció musical a nivell espanyol fins a la Transició, no va fructificar l'intent del grup Doble Buble de penetrar en el mercat musical sota l'auspici d'escriptors/es com Quim Monzó. Anteriorment, en els anys 60, el cantant Guillem d'Efak havia compaginat música i creació literària, mentre que Josep M. Espinàs,

cofundador del col·lectiu de cantautors/es antifranquistes Els Setze Jutges, va triomfar més endavant com a literat. Els 80 es van iniciar amb els últims espeternecs de la important onada de rock psicodèlic, experimental i de fusió que va dominar l'escena barcelonina en la dècada anterior, de tendència més aviat anarquista i/o catalanista, especialment en la seva vessant més folk. Pau Riba, un dels seus màxims exponents, es rebel·lava així contra la tradició del seny i l'alta cultura que representava el seu avi, el poeta Carles Riba. Els inicis dels 90 van estar marcats pel sorgiment de l'anomenat rock català, també a les Balears i al País Valencià. Aquest moviment es va convertir en una eina d'expressió cultural dels/les joves formats/des en un sistema escolar que ja tenia el català com a llengua vehicular majoritària. En les últimes dècades han sorgit, d'una banda, grups deutors de la postmodernitat musical i, de l'altra, han tingut molt d'èxit els grups d'estils connotats ideològicament com rebels i antisistema, impregnats d'elements de la música tradicional. Finalment, el músic català Lluís Llach i el cantant valencià Xavi Sarrià han emprès en els darrers anys una carrera literària com a narradors.

En el cas mirandès existeixen algunes peculiaritats que compliquen en certa manera l'analogia amb els casos gallec, català i basc. Una de les principals contrarietats és el baix nombre de parlants de la llengua mirandesa, que condiciona l'escala del fenomen. Així i tot, gràcies a l'oficialització de la llengua, en els anys 90 van aparèixer grups musicals i escriptors/es que van aconseguir reconeixement més enllà del públic mirandès.

ARTISTES I PONENTS CONVIDATS

María Xosé Silvar Sés

Xavi Sarrià

Asier Serrano

Alberto Fernandes

COMITÈ CIENTÍFIC

António Bárbolo Alves (Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro)

Helena González Fernández (Universitat de Barcelona)

Anna Kalewska (Uniwersytet Warszawski)
Roger Martínez Sanmartí (Universitat Oberta de Catalunya)
Cristina Martins (Universidade de Coimbra)
Zofia Marzec (Uniwersytet Warszawski)
Katarzyna Moszczyńska (Uniwersytet Warszawski)
Mari Jose Olaziregi (EHU-UPV)
Llorenç Soldevila (Universitat de Vic)
Dolores Vilavedra (Universidade de Santiago de Compostela)

COMITÈ ORGANITZADOR

PRESIDENTA

Maria Boguszewicz (Uniwersytet Warszawski)

Aitor Arruza Zuazo (Uniwersytet Warszawski)
Michał Belina (Uniwersytet Warszawski)
Magdalena Gajewska (Uniwersytet Warszawski)
Raquel González (Universidad de Oviedo/ Uniwersytet Warszawski)
Ana Garrido González (Uniwersytet Warszawski)
Alfons Gregori (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Borja Logares Carbajales (Uniwersytet Warszawski)
David Monzó Campos (Uniwersytet Wrocławski)

COMUNICACIONS I PUBLICACIONS

Les comunicacions es podran realitzar en gallec, eusquera, català, castellà, portuguès, mirandès i anglès i seran de 20 minuts.

Les persones interessades a participar en el congrés han d'emplenar el formulari adjunt i enviar-lo al correu: congreso.musylit@gmail.com abans del **31 d'agost de 2018**.

L'ingrés de la quota d'inscripció de 60 EUROS / 250 PLN s'ha d'efectuar abans del 15 de setembre de 2018.

Una selecció dels articles del congrés, després de ser acceptats pels/les editors/es, es publicarà a *Itinerarios*: <http://itinerarios.uw.edu.pl/> La data límit de recepció de propostes serà el 31 de desembre de 2018.

Per a més informació, es pot visitar la pàgina web del congrés: <https://congresomusicayliteratura.wordpress.com/>

Totes les preguntes es poden adreçar al correu del congrés: congreso.musylit@gmail.com

Hi col·laboren: Estudis Ibèrics de la Universitat de Varsòvia, la Universitat de Varsòvia, l'Ambaixada del Regne d'Espanya a Polònia, el Centre d'Estudis Gallecs de Varsòvia, la Xunta de Galícia, l'Institut Cervantes, l'Institut Etxepare i l'Institut Ramon Llull.

Formulari d'inscripció

Nom i cognoms	
Afiliació acadèmica	
Correu electrònic	
*Dades de la factura (nom, adreça, NIF de la institució)	
Títol de la comunicació	
Resum (200 paraules)	
Paraules clau	